

Dømt til å vitne

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Høyesterett slo i 2013 fast at psykologspesialist Marianne Teigland ikke hadde lov til å nekte å vitne om forhold knyttet til en tiltalts tilregnelighet.

Marianne Teigland, enhetsleder ved fengselspsykiatrisk poliklinikk og prejudisiell enhet ved Oslo universitetssykehus, ville i tingretten ikke forklare seg i en straffesak. Hun henviste til taushetsplikten. Tiltalte ønsket ikke å snakke med Teigland, og det var umulig å få samtykke til at taushetsplikten ble opphevet.

Tingretten sa at Teigland pliktet å forklare seg, ubundet av taushetsplikten, og viste til straffeprosessloven § 119 tredje ledd. Der står det at «forbudet faller bort når forklaringen trengs for å forebygge at noen uskyldig blir straffet». Teigland anket til lagmannsretten, der hun heller ikke fikk medhold. Hun anket videre til Høyesterett. Hun mente at straffeprosessloven § 119 tredje ledd ikke kunne brukes når hennes forklaring kun ville ha betydning for tilregneligheten. Høyesterett forkastet Teiglands anke og støtter lagmannsrettens syn om at det fra et rettssikkerhetsperspektiv er uheldig om en utilregnelig person blir straffedømt. Høyesterett har åpnet for å bruke § 119 tredje ledd ikke bare når man risikerer at uskyldige er dømt, men også når et fritak fra taushetsplikten kan føre til at domfelte får lavere straff.